

jo nov pravilnik, ki bo urejeval pouk v zavodih za gluho-neme.

— **Tragična smrt mladega akademika.** V Kranju se je smrtno ponesrečil v četrtek, dne 3. januarja popoldne gospod Stanko Petrič, slušatelj filozofske fakultete ljubljanske univerze. Ob bregu Kokre je nabiral bršljan za dekoracijo dvorane pri plesnem venčku gimnazijcev, ki bi se imel vršiti v soboto 5. januarja. Raz pečino je padel 20 metrov globoko v strugo Kokre in si razbil lobanjo ter zlomil levo roko. Ponoči je podlegel ranam. Bil je blag značaj, nadarjen dijak in neumoren delavec pri narodnih društvih. Pogreb se je vršil v soboto 5. januarja. Ave, anima candida!

— **Smrtna kosa.** V Rajhenburgu je preminula v cvetju let tovarišica gdč. Marija Jerebova, hčerka tamošnjega nadučitelja tov. Frana Jereba. Blaga pokojnica se je preselila že meseca septembra s starši vred iz Doline pri Trstu, kjer je njen oče služboval dolgo vrsto let, v Rajhenburg, na očetovo novo službeno mesto. Upanje, da bo morda prememba podnebja rešila mlado življenje, se žal ni izpolnilo, in gdč. Mira je podlegla dolgi in mučni bolezni v soboto, dne 5. t. m. daleč od sinje Adrije, ki jo je tako vroče ljubila. Razžalošenim staršem naše iskreno sožalje, tovarišici Miri pa lahka zemlja dol ob Savi!

— **Ustanovitev Zveze duševnih delavcev v Sloveniji.** V nedeljo, dne 30. decembra 1923 se je vršil ustanovni občni zbor imenovane »Zveze«. Zastopanih je bilo 11 društev z okroglo 2500 člani 24-timi delegati. V imenu pripravljavnega odbora je podal g. dr. Lončar zgodovino nastanka, smoter in sredstva »Zveze«, obenem je izrekel zahvalo gg. univ. prof. dr. M. Dolencu in odvetniku dr. Majaronu, ker sta priredila pravila ter predlagal za predsednika g. univ. prof. dr. Leonida Pitamica. Občni zbor je soglasno sprejel ta predlog, na kar je g. dr. Pitamic označil, kot prvo nalogo »Zveze«, da stopi nemudoma v stik s Hrvati in Srbi, ki doslej nimajo še slične organizacije, da osnujemo državno zvezo duševnih delavcev. V odbor so bili izvoljeni sledeči delegati: Finžgar, župnik; dr. Gorečan, odvetnik, Celje; dr. Jančič, drž. pravdnik, Maribor; Lajovic, sod. svet.; Laurin, žel. uradnik; dr. Lončar, prof.; inž. Novak; dr. Pintar, zdravnik; dr. Melita Pivec; dr. Vidmar, univ. prof.; v nadzorstvo pa: gg. Funtek, prof.; Rih. Jakopič, akad. slikar; Matjašič, poštni uradnik. Končno se je sprejel predlog g. univ. prof. dr. Dolenca o pristopu naše države k bernski konvenciji glede avtorskega prava.

— **TOVARIŠ(ICA)! Ali si se že odzval(a) pozivu upravn. »Zvončeka? Koliko NOVIH naročnikov si pridobil? Najmanj dva nova naročnika moraš pridobiti! Posnemajmo svoje nasprotnike, ki ne štedijo truda in store vse za svoje časopisje. Hitimo z nabiranjem in prijavi novih naročnikov, da nam bo mogoče pravočasno določiti naklado listu. VSI NA DELO ZA ZVONČEK!** — Centralna uprava listov UJU.

— **Učiteljski abiturijenti in abiturijentke** se opozarjajo, da je v ptujskem okraju še nekaj nezasedenih službenih mest; reflektanti naj t a k o j pošljejo pravilno opremljene in kolekovane prošnje na okrajni šolski svet v Ptuj.

Naša kulturna organizacija.

Predavanja in poročila pri društvih.

— s **Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo**, 6. oktobra 1923 na Ponikvi. Od — članov, navzočih 38.

Lepopisje v osnovni šoli, referiral tov. Mušič.

O pokrajinski skupščini in kongresu UJU, poročal tov. Verk.

— s **Učiteljsko društvo za Mežiško dolino**, 6. oktobra 1923 v Guštajnu. Od 42 članov navzočih 42.

O pokrajinski skupščini, tov. Kogelnik.

O kongresu UJU, tov. Gačnik.

O Žgečevi knjigi, tov. Moderndorfer.

O službeni pragmatiki, tov. Močnik.

O praktičnih nalogah pedagoških krožkov, tov. Mlačnik.

— s **Litijsko učiteljsko društvo**, 3. novembra 1923 v Ljubljani. Izmed 78 članov navzočih tri četrtnine.

Pokrajinska skupščina v Ptuj, poročala tov. J. Čuček - Kleinmayerjeva.

Kongres UJU, poročal tov. Vrbič J. **Učiteljske razmere v Rusiji**, predaval tov. Iv. Gabrovšek.

O dr. Žgečevi brošuri, predaval tov. J. Levstik.

— s **Učiteljsko društvo za politični okraj Ljutomer**, 8. novembra 1923 pri Sv. Križu. Od — članov, navzočih 46.

O Iv. Mažuraničevem epu »Smrt Smail-age Cengijica, poročal tov. Andrej Horvatič.

— s **Tržiški krožek Učiteljskega društva za Krško**, 10. novembra 1923 v Mokronogu. Udeležba —?

O problemih vzgoje najširših plasti naroda, tov. Zor.

Isto z drugega gledišča, tov. Rojc.

O službeni pragmatiki, nadzornik Stiasny.

— s **Belokranjsko učiteljsko društvo**, 17. novembra 1923 v Semiču. Od — članov, navzočih 38.

Razvoj duševnega obzorja, predaval tov. Erzinova.

O rokotvornem pouku, predaval tov. Zagažen.

Šolstvo v Macedoniji, poročal tov. Živojinović.

— s **Ljubljansko učiteljsko društvo**, 10. novembra 1923 v Ljubljani. Od 124 članov, navzočih 68%.

O dr. Žgečevi brošuri, poročal tov. Lenarčič.

Nekaj smernic, ki naj jih pozna vsak osnovnošolski učitelj o vzgoji in pouku slepih, predaval tov. J. Kobal.

— s **Kamniško učiteljsko društvo**, 5. novembra 1923 v Domžalah. Od — članov, navzočih 37.

O obravnavi samoglasnikov v prvem šolskem letu, predaval tov. J. Toman.

Književnost in umetnost.

Nove knjige in druge publikacije.

— kpl. **Profesor M. Milovanović: »Filozofski, pedagoški i sociološki pozitivizam.** Beograd 1923. Str. 16. Cena —?

kpl. **Dr. Fran Bradač: Iz starorimske lirike.** Izbrano in prevedeno. Izdala in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Cena 12 Din.

— kpl. **Zvonimir Kosem: Ej prijateljčki!**... Knjižica za mladino. Izdala in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Cena vezani knjigi 16 Din.

— kpl. **Po dvanajstih letih.** Ljudska igra v štirih dejanjih. Po Schrottenbachu priredil Fran Koblar. Ljudski oder 5. zvezek. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani 1923. Cena Din 22.

— kpl. **Fr. Milčinski: Mogočni prstan** Narodna pravljica v štirih dejanjih. Splošna knjižnica št. 12. Ljubljana 1923. Natisnila in založila Zvezna tiskarna in knjigarna. Strani 91. Cena broš. Din 12, vez. Din 17.

Ocene.

— k **Prof. M. Milovanović: »Filozofski, pedagoški i sociološki pozitivizam.** Pod tem gornjim naslovom, prof. Milovanović, poznati pisac »Filozofije u Srba«, i. dr. dela, u kojima je zastupao pravac pozitivističke filozofije, napisao je svoj odgovor, na kritiku dr. Paje Radosavljevića, prof. pedagogije Njujorškog univerziteta. Dr. Radosavljević, štampao je odavno kritiku Milovanovićeve psihologije, u književnoj reviji »Brankovo Kolo« još 1911. godine; ali, pisac mu tek sada odgovara zbog toga, što ranije nije za to ni znao. Pisac je posvetio ovu knjizicu svome prijatelju, g. Čedomiru Todoroviću, učitelju, i odličnome školskom i prosvetnom radniku. Mnogo ranije, pre svet-ska rata, pisac je vodio polemiku sa našim filozofom g. dr. Branom Petronijevićem, prof. Beogradske univerziteta. Dr. Petronijević, kao predstavnik metafizičke filozofije, negirao je tada mogućnost razvika filozofskog pozitivizma u Srbiji. — I u tome sporu naučnome, koji su vodili u to vreme, naš uvaženi pedagog g. dr. Paja Radosavljević, prof. pedagogije, lteo je da bude arbitar i da izmeri u nekoliko njihova gledišta. On je istakao visoku vrednost naučnog rada dr. Petronijevića; ali je kazao da i filozofska shvatanja prof. Milovanovića nisu bez interesa. Zbog toga će se u budućnosti, više čitati i proučavati filozofski spisi Milovanovićevi. — Profesor Milovanović veli, da u toj delikatnoj dužnosti dr. Radosavljević, nije uspeo. Zbog toga, što ne poznaje potpuno sve razloge, dr. Radosavljević nije ni mogao objasniti: zašto nije pozitivistička filozofija prof. Milovanovića uspeła? — U ovom svome odgovoru, na kritiku prof. dr. Radosavljevića, pisac je izneo glavne uzroke neuspeha njegove filozofije. — U svima oblastima ljudskog života, postoje mnoge zablude u intelektualnom, moralnom i socijalnom pogledu. Te zablude imaju svoje uzroke u ljudskoj čežnji za visokim idealnim progresom. — Jedna od tih zabluda je, pisac veli, i ta, što pojedini filozofski spekulatori misle da je filozofija lična tvorevina pojedinaca.

Medjutim, naučna načela, većinom, su postala iz iskustva ljudskog roda. — Zato pisac tvrdi da su ta pogrešna shvatanja glavni uzrok, što njegovi filozofski i sociološki radovi nisu postali popularni u srpskom delu našeg naroda, a ne mističnost narodne duše, kako misli dr. Radosavljević. Pored toga, sticaj socialnih i političkih prilika je kod nas drugojačiji, i za to naša intelektualna publika nije se tada oduševila za pozitivističku školu. — Kad bi viši slojevi našega društva odbacili mnoge zablude svojih klasa, prihvatili načela zdravog razuma i filozof. pozitivizma, — onda bi, kaže pisac, njegovi imali spisi više uspeha. — Pisac pobija tvrdjenje dr. Radosavljevića, da je on bio protivu ideala i rodoljublja srbijanskih učitelja. On je bio protivan samo nekim zabludama, a ne osećanju rodoljublja. — Što se tiče želje dr. Radosavljevića, da publika treba da se više interesuje pišećim delima, jer je on zaslužan filozof, — pisac to skromno odbija, jer on nikada nije tražio pohvale i priznanja. — Na kraju svoje knjizice, autor ponova navodi ideale njegove pozitivističke filozofije: »Moji ideali su u odabranoj agrikulturnoj Zadruzi porodičnog tipa; gde se razvija um i moralnost u radu i životu i gde bogatstvo sačinjava rad i štednja; gde svaki privredjuje po sposobnosti a dobija deo po potrebi; gde nema neproizvodnih članova i gde članovi ljube jedan drugoga kao sami sebe.« — Pisac je uveren da će — po zakonu evolucije — ti njegovi ideali biti i realizovani u novom društvu, izven porodice, u nedoglednoj budućnosti. — Ova knjizica, u kojoj je pisac dao svoj zadocneli odgovor, ujedno jeste i dopuna njegovih filozofskih i socioloških pogleda. I ako ima karakter jedne polemike, ipak zaslužuje pažnju i jugoslovenskih učitelja jer dodiruje pedagoško-filozofske probleme i pokazuje jasno razliku, između pozitivističke i metafizičke filozofije.

— k **Zvonimir Kosem: Ej prijateljčki!**... Knjižica za mladino. Izdala in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Cena vezani knjigi 16 Din.

Knjižica, ki se je bo mladina gotovo zelo razveselila in bo šla iz roke v roko, so Kosmovi »Prijateljčki«. Povestice niso predolge, so zanimive in so prikladne otroškemu obzorju. Štirinajst jih je vseh in že po naslovih vidimo njih različno in pestro vsebino: Ej prijateljčki! — Češnje. — Večer v gozdu. — Darko. — Babica. — Jež. — Kralj. — Markovo kraljestvo. — Domotožje. — Gosji pastir. — Minka in Tinko. — Jagnje. — Lovci. — Krožnik breskev.

— k **Iz starorimske lirike.** Zbral in prevedel dr. Fran Bradač. Izdala in založila Učiteljska tiskarna. Cena 12 Din.

Sam dr. Bradač piše v uvodu, da hoče s prevodom vzbuditi zanimanje za antično literaturo in pripomoči k zgradbi slovenskih prevodov antičnih umotvorov. Pod črto so pridejane opombe, da iz njih vsak izobraženec lahko razume dotično pesem. V uvodu podaja prevajalec kratko biografijo pesnikov. Zbirska obsega Catulla, Tibula in Propertija. Znano je, da je že dijaštvo v srednji šoli kaj rado čitalo klasike, dasi smo jih imeli le v tujem jeziku, zato je tembolj pozdravljati, da se s prevodi, ki so prav dobri, odpre pot do njih tudi širši inteligenci. Priporočamo!

— k **Po dvanajstih letih.** Ljudska igra v 4 dejanjih. Vendar enkrat po dolgem času smo dobili ljudsko igrjo, ki je polna dramatike in zdravega, krepkega jedra. Dialog je tako koncizen in lakoničen, da smemo reči, da ni niti ene besede odveč v igri. Moraš biti res zbran pri čitanju igre, ako hočeš, da si obdržiš vse niti v roki. Ta krepka kratkost, ta kondenziranost v besedi pa je presajena na slovenska tla. Ljudje govore kakor grče iz slovenskega hrasta. Igra pa ni samo v dialogu krepko slovenska, ampak tudi v svojem dejanju prav srečno zasajena in lokalizirana na slovenska tla. Prvi dve dejanji igrata pred vojno, zadnji dve pa dvanajst let pozneje, vmes je svetovna vojna; tu nastopajo verižniki, ki so tako žive figure, kot jih srečavamo vsak dan na stotine. Prav za prav ni prav, da je pisatelj rekel, da je igra »priredila«. Igra je samo po ideji in najbolje grobem ogroditelj Schrottenbacha, drugače je pa povsem Koblarjeva last. Brez pretiravanja smelo trdim, da je to najboljša ljudska igra, kar jih je v slovensčini tiskanih. Igrali jo bodo povsod, ker ne stavi ne na oder in ne na igralce prevelikih zahtev. In to igro bodo igrali povsod radi, ker ima silno bogato dejanje, ostro risane tipe iz vsakdanjega življenja, sem pa tje prikriti suh, humor, lepo plemenito idejo in jezgrovit jezik. Tu pride sentimentalnost na svoj račun, prijatelj krepkih značajev bo v strmolu in piškurju videl umetniško risane značaje, intrigant bo našel svojega sovrstnika, slabotna ženska svoj izvor, tisti, ki trpi po nedolžnem krivico se bo v Erjavcu spomnil sam nase in oni, ki ima težko vest, bo v spravljenem koncu našel kapljico tolažbe za svoje reve in težave. Prepričan sem, da bodo to igro igrali povsod, ker to res v polni meri zasluži, na kmečkih odrih in po mestih, ker primaša vsakomur svoje.

— k **Fr. Milčinski: Mogočni prstan.** Z vsemi vrlinami, ki smo jih vajeni pri Milčinskem, je opremljena tudi ta igra, napisana po znani narodni pravljici. Lahkoten jezik, bujna fantazija, dejanje, polno napehlih zapletlajev in pa tisti vedri, res veseli humor, ki ga danes precej pogrešamo, na-

pravljajo delo tako prikupljivo. Posebno dobrodošel bo Mogočni prstan diletantskim odrom, ki jim tudi pisatelj dovoljuje uprizoritev v kulturne in dobrodelne namene, brez taničjem, ako si nabavijo vsaj dvajset izvodov knjige. Ker je cena izredno nizka, je ta pogoj pač lahko izpolnjiv. Igra je bila uprizorjena z velikim uspehom v Narodnem gledališču v Ljubljani, kjer bo doživela še mnogo repriz. Uprizoritev bodo diletantskim odrom olajševale pojasnilne opazke, ki jih je avtor dodal knjigi. Poleg tega je Mogočni prstan tudi kot čtivo zanimivo in ga bo rado bralo mlado in staro. Papir je lep in tudi oprema vseskozi dostojna, tako da je knjiga vredna priporočila.

Naša gospodarska organizacija.

— g **Učiteljska gospodarska in kreditna zadruga v Celju**, registrovana zadruga z omejeno zavezo. **Zadružni lokal Celje, Breg št. 26.** Vabilo na 12. občni zbor Učiteljske gospodarske in kreditne zadruge, r. z. z. o. z., v Celju, ki se vrši v nedeljo dne 20. januarja popoldne ob 3. uri v okoliški deški osnovni šoli v Celju, Razlagova ulica, po sledečem dnevnem redu: 1. Poročilo načelstva o poslovanju zadruge v letu 1923. 2. Odobrenje letnega računa za leto 1923. 3. Sprememba pravil. 4. Volitve v nadzorstvo. 5. Slučajnosti. — Načelstvo »Učiteljske gospodarske in kreditne zadruge v Celju«. Načelnik: Lud. Černej l. r. — Član nadzorstva: Fran Voglar l. r.

— g **Anglov kamen za učiteljski konvikt v Ljubljani:** Neimenovan po tov. Fr. Luznarju je daroval obveznico 7% drž. posojila za Din 1000 in ne za Din 100, kakor je bilo v zadnjem izkazu napačno postavljeno. V skupnem izkazu je bilo pa pravilno všteti Din 1000. — Hranilnica in posojilnica Učit. konvikta v Ljubljani Din 500. — Učiteljsko društvo Ljubljanske okolice Din 250. — Tov. Vreze Stanko s Suhora pri Metliki obveznico 7% drž. posojila za Din 100. — Tov. Jakob Slapar iz Olševka Din 100, ki jih je moral plačati mežnar Bricelj zaradi razražljenja časti. — Učiteljski zbor v Hrušici pri Ljubljani Din 60, in sicer so darovali: Janko Arnšek Din 15; Ivana Cerar, Štefanija Illovar, Josipina Korbar in Gvidon Pahor po Din 10; Urška Porenta pa Din 5. — Skupaj Din 1010; zadnjič izkazanih Din 4185 = Din 5195. Srčna hvala! Živili darovalci in nasledniki. — Jakob Dimnik, blagajnik.

— g **Članom Učiteljske samopomoči.** V teh dneh prejmete položnice za 86. (Ant. Miklavčič), 87. (Em. Moric) in 88. smrtni slučaj (And. Šest), za upravnino in letnino 1924, skupaj 9.50 Din. Zakonski pari nakažejo dvojen znesek. Vsem onim pa, ki so zakasneli s plačili, prišel se je gornjemu znesku še zaostanek. Zaostanki v plačilih znašajo čez 1000 Din. Zato vljudno prosim: Ne odlašajte s plačili, nakažite nam t a k o j na položnici naznačeni znesek! Upravnik.

Iz naše stanovske organizacije.

Iz poverjeništvu UJU v Ljubljani.

+pov. **Okrajnim učit. društvom!** Članske izkaze za leto 1924. nujno potrebujemo, zato pozivljamo društva oziroma predsednike, da nam jih takoj pošljejo, ne pa tam enkrat sredi leta. Izkazni naj bodo pisani razločno čitljivo. Vsaka izprememba bivališča, službenega kraja naj se takoj javi, da ne bo nepotrebnih reklamacij. UJU poverj. Ljubljana.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Vabila:

— **UČITELJSKO DRUŠTVO MURSKA SOBOTA** vrši svoje glavno zborovanje dne 19. januarja t. l. točno ob 10. uri. Na dnevnem sporedu bodo razun običajnih točk poročila društvenih funkcionarjev in volitve odbora. — P o ž e g a r, t. č. predsednik.

— **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBOR IN BLIŽNJO OKOLICO** ima v petek, 18. januarja ob 9. uri občni zbor v risalnici meščanske šole. Dnevni red: 1. Dopisi. 2. Društvene zadeve. 3. Volitve: a) društvenega odbora, b) učiteljskega odseka, c) zastopnika v uradniško društvo, č) zastopnika v nabavljajo zadrugo. 4. Škuljeva socialna ustanova (Klemenčič). 5. Hlapec Jernej in njegovo trpljenje (Tomažič). 6. Utisi iz Prekmurja (Hren). 7. H katerim društvom obvezno pristopimo. 8. Določitev članarine.

— **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SVETOLENARTSKI OKRAJ** je sprejelo sledečo zahvalo za poslano čestitko od

svojega 80 let starega častnega člana gospoda nadučitelja v pok. Simona Ješovnika iz Sv. Ruperta v Slov. goricah, kar se daje tem potom na znanje. Velečene tovarišice in tovariši! Prav srčno me je Vaša lepa čestitka, katero ste mi o priliki učit. zborovanja pri Sv. Lenartu poslali v spomin mojih 8 križev, razveselila; bodi Vam vsem najiskrenejša zahvala za to! Rad bi se še tudi jaz udeleževal Vaših vnetih zborovanj, pa žal zapušča me sluh, a duševno sem hvala Bogu zdrav. V Vašem krepkem društvu sem deloval nad 54 let. Le vrlo naprej in navzgor naši mladini v blagor! — Tovariški pozdrav! Vsem veselo Novo leto! — Simon Ješovnik I. r., nadučitelj v pok.

Poročila:

+ **UCITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBORSKI ŠOLSKI OKRAJ** je zborovalo dne 6. decembra l. l. v »Narodnem domu« v Mariboru. Udeležba manj povoljna radi skrajno slabega vremena. Navzočih 40 članov.

Dopisi. Po obravnavi dopisov raznih stanovskih ustanov se prečita dopis tov. D. Lesjaka, ki se pismenim potom zahvali za zaupanje, katerega je užival med učitelstvom kot dosedanjí učiteljski zastopnik v okrajnem šolskem svetu. — Tov. predsednica se spominja prerano umrlega tov. nadučitelja Josipa Čeha; v znak sožalja se zborovalci dvignejo s sedežev.

Pogovor o volitvi učiteljskega zastopnika. Z ozirom na volitev učiteljskega zastopnika v okrajni šolski svet mariborski, je učitelstvo določilo kot kandidata tov. Bruno Rozbauda, nadučitelja v Limbušu.

Predavanje »Problemi vzgoje«. Predavatelj tov. E. Vranc je s svojim globoko zamišljenim referatom o Žgečevi brošuri žel splošno priznanje. Podal je tudi zanimivi životopis dr. Žgeča, svojega sošolca. — Po predavanju se je razvila živahna debata, v katero je posegel tov. nadzornik g. Lichtenwallner z razmotrivanjem vprašanja reforme učiteljske izobrazbe ter delovne šole; tov. Godec omenja naš sedanji gmotni položaj kot enega izmed vzrokov, ki tudi izpodbijajo ugled učitelstvu; tov. Vauda opozarja na težkoče, ki ovirajo učitelja pri udeleževanju na narodno-prosvetnem polju ter omenja z ozirom na prireditve raznih tečajev (rokovorni pouk, srbohrvaščina!) tozadevne zapostavljanje podeželskega učitelstva, kateremu se ne nudi dovolj prilike za pridobitev potrebnega teoretičnega in praktičnega znanja. Tov. Rozbaud išče v knjigi zaman misel o nacionalni vzgoji.

O Učit. Fer. Savezu poroča predsednik podružničnega odbora tov. Košutnik, ki očrta v daljšem govoru pomen Fer. Sav. specijelno za učitelstvo. Poročilo se nadaljuje na prihodnjem zborovanju.

Predlogi. Sprejet je bil predlog pred. Mar. Godec, da naše društvo poziva tov. Skulja, naj vztraja pri svoji ideji »Socialne ustanove učitelstva za Slovenijo« ter mu zagotavlja podporo in sodelovanje pri izvršitvi te dobre misli.

+ **UCITELJSKO DRUŠTVO ZA PTUJ IN PTUJSKI OKRAJ** je zborovalo dne 6. decembra v Ptuj ob pičli udeležbi, katere vzrok je iskati v skrajno slabem vremenu.

Tovariš predsednik je prečital došle dopise in priporočil v nabavo knjigi: Pot k domu in Narodna starina.

Poročila. Tovariš nadzornik Pavel Fleré je od točke do točke pojasnjeval šolsko in osebno popisnico, za kar so mu šolska vodstva, kakor tudi navzoče učitelstvo hvaležni.

Tovariš ravnatelj Kveder je stvarno ocenil dr. Žgečovo knjigo: Problemi vzgoje najširših plasti našega naroda. Ocena je bila z učiteljskega stališča dobra. Ker bo, kakor se čuje, ponatisnjena, se v detajle ne spuščamo.

Meseca januarja naj bo občni zbor. Ker ni tozadevnega predloga, določil dan odbor. Tovarišiči blagajničarki se naroči, da izterja še zaostalo članarino.

+ **ŠOŠTANJSKO OKRAJNO UCITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo dne 22. novembra v Šoštanju. Vkljub skrajno neugodnemu vremenu je bilo navzočih 28 članov. Grajati pa je, da se tov. Veber in Kranjc iz Šmartna ob Paki nista udeležila zborovanja, akoravno sta prišla v Šoštanj. Vrnila sta se pod pretvezo, da zborovanje itak ne bo sklepčno.

Poročila. O pokrajinski skupščini v Ptuj poroča tov. Stopar, o državni skupščini v Ljubljani in o dr. Žgečevi brošuri tov. Vrečko.

Predavanje. Gospod dr. Korun iz Šoštanja je jako instruktivno predaval o šolski higijeni. Svoje predavanje

nadaljuje na prihodnjih zborovanjih, kar se vzame s hvaležnostjo na znanje.

Sklepi. Tov. Engelbertu Ganglu se čestita pismeno k petdesetletnici. Učiteljskemu domu v Mariboru se nakaže kot Ganglov kamen 100 Din.

Šolska vodstva naj nemudoma javijo, koliko izvodov »Učit. koledarja« žele. Občni zbor dne 10. januarja v Velenju.

+ **UCITELJSKO DRUŠTVO ZA ORMOŠKI OKRAJ** je zborovalo kljub skrajno slabemu vremenu ob povoljnem številu udeležencev dne 7. decembra 1923 v Ormožu. Od 49 članov je bilo navzočih 33. Kot gostje so bili: okrajni šolski nadzornik Pavel Fleré, tovariša Franjo Erženjak in Ivan Cvetko, oba od Sv. Lenarta in tovarišica Slava Serajnikova od Svetinj; zadnji trije na novo došli, pristopijo z novim letom k društvu.

Predavanja. Okrajni šolski nadzornik Fleré je pojasnjeval izpolnjevanje novih šolskih in osebnih popisnic. Za jasna in izčrpana navodila so bili zborovalci tembolj hvaležni, ker nam je poročevalec tudi povedal, kje je nekatere neznane podatke najti. — Tovariš Ljudevit Musek, ki je z začetkom tekočega šolskega leta nastopil novo nadučiteljsko mesto pri Sv. Vidu blizu Ptuja, je podaval o vprašanju »Kako in kaj naj v lastno izobrazbo čitamo«. Zavednima društvencima Ljudevitu in Antoniju Musek želimo v novem službenem kraju vse najboljše. — Predavanje tovariša predsednika Josipa Rajšpa o Žgečevih vzgojnih problemih se preloži na prihodnje zborovanje, ko bodo društveniki imeli že v rokah dotično brošuro in jo prej preštudirali, dozdej je še nismo dobili.

Proračun za leto 1924: ta je bil enoglasno sprejet, kakor je o njem poročal blagajnik Drago Pinterič. Letna udnina za l. 1924. znaša kakor je bila l. 1923. in sicer: za UJU (članarina, »Tovariš«, »Potopnik«) 80 Din, domače učiteljsko društvo 39 Din, Učiteljski dom 10 Din, Jugoslovensko Matico 12 Din, Družbo sv. Cirila in Metoda 3 Din, skupaj 144 Din; poročene učiteljice plačajo 84 Din, učiteljice ročnih del, vrtnarice in upokojenici pa 65 Din letno. Vsled zadnjega društvenega sklepa pride še zraven za vsacega člana prispevek za Slovensko šolsko Matico. Udnina se plačuje v mesečnih obrokih naprej.

Posvetovanje šolskih voditeljev se je vršilo pred zborovanjem, pri katerem se je razpravljalo o uradovanju, hospitiranju, bolezenskih dopustih, kolekovanju, gmotnih zahtevah šolskih voditeljev i. dr. Društveni tajnik je pri učiteljskem zborovanju opozoril na omenjeno posvetovanje z mnenjem, da bi bilo tudi za ostalo učitelstvo dobro, ako bi zamoglo prisostvovati razpravam navedenim točkam, ki so vse-kakor obče stanovskega interesa, ter se naj enake zadeve obravnavajo pri učiteljskih zborovanjih.

+ **UCITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBOR IN BLIŽNJO OKOLICO** je zborovalo dne 5. decembra v deški meščanski šoli v Mariboru. Udeležba je bila dobra; vendar se pa tudi tokrat nekateri člani niso odzvali vabilu — kljub ugodnemu času.

Uvodoma je poročal tov. predsednik, da je v imenu društva častital šolniku in pesniku, g. dvornemu svetniku Ganglu k 50letnici. — Z ogorčenjem je protestiral proti italijanskemu nasilstvu v zaslužjenem ozemlju. — V zadevi reduciranih šolskih vrtnaric se je obrnil na UJU, naj posreduje, na se jih nastavi kje drugje.

Ugotovilo se je število članov za leto 1924. in število naročnikov za »Učiteljski koledar«.

Predavanje. G. prof. Ljudevit Pivko je predaval o materini ljubezni v Cankarjevih romanih. Z globokim razumevanjem nam je slikal pesnikovo duševno življenje. Za krasno predavanje se mu učitelstvo prav srčno zahvaljuje.

Vodstvu pedagoškega krožka se je predlagalo sledeče: 1. Predavanja ped. krožka se naj združijo z zborovanjem učiteljskega društva. 2. Društvene posle bi društvo opravilo pred predavanjem. 3. Predavanja ob pol 8., oziroma 8. so prepozna, ker se jih osobito okoliško učitelstvo ne more udeleževati.

Odposlane so bile sledeče resolucije: 1. Učitelstvo je še pred kratkim imelo v bolnišnicah to ugodnost, da je bilo sprejeto v II. razred, dočim je plačevalo le razliko od III. na II. razred. Ker se gmotne razmere učitelstva do sedaj niso izboljšale, temveč vsled slabe valute celo poslabšale, naj UJU skuša doseči, da se ta ugodnost učitelstvu zopet pripozna. 2. Velika so bremena, ki jih nosi bolno učitelstvo s plačevanjem lastnega zdravnika in zdravil. Krivična je sedaj

odredba, da naj bolno učitelstvo poleg tega bremena plačuje še takse uradnim zdravnikom, ki jih dirigira urad. UJU naj posreduje, da se ta krivica odpravi ter da se naredba uporablja le pri simulantih.

3. Sliši se, da se namerava državnim uradnikom odvzeti železniške legitimacije. UJU naj skuša to zabraniti.

4. Učiteljsko društvo se vnovič izreče proti vsakemu pobiranju in nabiranju denarja med učenci. Učenci nimajo svojega denarja in se jih na ta način celo lahko navaja k tatvini. UJU naj vnovič posreduje v tem smislu pri višjem šolskem svetu.

5. Učiteljsko društvo se pridružuje sklepu ljubljanskega učiteljskega društva, da ni voljno brezplačno poučevati nemščine, ki je neobvezen predmet.

6. Da se je nadomestila obolela učna moč na dekliški meščanski šoli I., je bila tja začasno premeščena učiteljica dekliške osnovne šole IV., obenem vadniške šole drž. ženskega učiteljčca. Na tej šoli je bila začasno nastavljena učiteljica dekliške osnovne šole II., njo pa nadomestuje suplentinja.

+ **MARNBERŠKO UCITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo dne 16. novembra 1923 v Vuhredu. Navzočih je bilo 24 članov, odsotnih 7, opravičeni 3. Namesto pismenih čestitk k 50letnici jubilarntu-pesniku in pisatelju, višjemu šolskemu nadzorniku E. Ganglu, se je poslala poprej okrožnica na tov. člane, da naj vsak po svoji moči daruje malo vsoto za »Učiteljski dom« v Mariboru. Pred zborovanjem že se je odposlala vsota 175 Din.

Na zadnjem zborovanju častnim članom imenovanemu tov. Krajniku se je izročila častna diploma. Izdelala jo je prav čedno tov. Olga Bračičeva. Vidno ginjen se tovariš Krajnik zahvali za diplomu in tudi gđ., ki jo je izdelala.

»Ne le kar veleva mu stan...«

kar more — to mož je storiti dolžan.«

Nehote smo se spomnili znanih besed našega pesnika-miljenca Gregorčiča, ko smo občudovali mojstra ravnatelja Humeke pri današnjem podavanju o praktičnem knjigoveštvu... Šolske oblasti so že zdavnaj zahtevale deško ročno delo kot obligaten predmet. Niso pa skrbele za navodila, kako bi se to izvršilo. Naš praktični predavatelj nam je metod. in prakt. razkazoval knjigoveštvo kot eno najožjih panog deškega ročnega dela. S čudovito spretnostjo se mu je posrečil prvi poskus: triurni praktični tečaj te vrste. Korakoma nas je vodil po metod. potu vezanja — od najprimitivnejšega zvezka do eleg. vezane knjige. Marsikaj od tega bi se dalo brez vsakih težkočev izvesti kot deško ročno delo v osn. šolo. Uvedba te panoge bi ne koristila le učitelju in šoli, temveč tudi učencem in širjim slojem naroda... Bila je to neprecenljiva pridobitev za vsakega izmed nas. Nad vse zanimivo je bilo opazovati — s kakšnim interesom je vsakdo sledil pouku — kar je lahko v veliko zadoščenje in v spodbudo tov. ravn. Humeku. Želeti bi bilo, da bi svojo zamisljeno idejo razširil tudi na druge panoge tega predmeta. Učiteljskim društvom se priporoča, da skušajo pridobiti tov. Humeke za prireditve enakih tečajev. S to vrsto predavanj pri učiteljskih društvih se uvajajo ista v popolnoma novo smer: dosedaj običajni in dostikrat suhoparni brezplodni predlogi se spopolnijo z delom.

Ob koncu zborovanja se je poslovil tov. nadučitelj I. Krajnik od vseh tovarišev in od društva.

+ **UCITELJSKO DRUŠTVO ZA KONJIŠKI OKRAJ** je zborovalo dne 15. decembra 1923 v Konjicah. Manjkalo je 17 članov od 58. Tov. predsednik pozdravi navzoče, posebej še novi tovarišiči Albino Goležovo in Marico Kavcovo ter tov. nadz. Rada Jurka, ki se po 14letnem napornem službovanju v Mariboru in Prekmurju zopet vrača v naše društvo, katerega častni član je že dolga leta; častita nadalje tovarišicam M. Poznejevi in Am. Podgoršekovi in tov. J. Unverdorbenu k usposobljenostnemu izpitu, izreka v imenu društva sožalje tov. B. Gselmanu, ki je po prav kratkem, a srečnem zakonu nenadoma izgubil ljubljeno soprogo ter se končno spominja zvestega člana našega društva, tov. nadučitelja Josipa Čeha, ki je služboval dolga leta v Št. Jerneju pri Ločah in umrl kot nadučitelj v Dev. Mar. v Brezju.

Predavanje. Tov. nadz. Rado Jurko poroča o Prekmurju na podlagi lastno-ročno na šolsko tablo začrtanega zemljevida in oriše poleg zemljepisnih še narodnostne, verske, šolske, gospodarske in druge razmere z le njemu lastno živahnostjo; vse ga je poslušalo z največjim

zanimanjem. Za svoje nad eno uro trajajoče poročilo je žel tov. nadzornik obilo hvale ne le s strani tov. predsednika, temveč tudi od vseh navzočih, ki so tega dne dobili res jasno sliko o Prekmurju.

Razno. Sledile so še razne interne zadeve društva, nakar je tov. predsednik zaključil lepo zborovanje.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

—In **Pomen nekrologov.** Dannedan prejemo nekrologe o umrlih tovariših in tovarišicah, v katerih dopisniki na dolgo in široko opisujejo posamezne dogodke iz pokojnikovega življenja. Vsebinska teh nekrologov bi bila pač primerna za nagrobni govor, nikakor pa ne za list, posebno ne v teh časih, ko se bori list s prostornimi težkočami. Pleteto do umrlih tovarišev in tovarišic spoštujemo in jim ne odrekamo tudi prostora v počasnejšem njihovega spomina v listu. Ne moremo pa objavljati s sentimentalnimi prizori prepojenih in na dolgo raztegnjenih opisovanj, brez navedb kulturne in literarne vrednosti. **Dobri nekrologi morajo imeti tudi svojo literarno vrednost.** Taki nekrologi morajo vsebovati točne in zanesljive podatke, podprte z datumi: o pokojnikovem šolanju, o njegovem službovanju in o kulturnem, literarnem, narodno-prosvetnem, gospodarskem in drugem delovanju ter mora navajati njegova literarna, organizatorična i. dr. dela (n. pr. leta tega in tega izšla ta in ta njegova knjiga; l. 2 je ustanovil Čitalnico v L.; je ustanovil Hranilnico in posojilnico v x; dopisoval je v te in te liste; njegovi važnejši dopisi v ti in ti, objavljeni leta x v štev. y tega in tega lista s temi in temi psevdonimi; glavna smer njegovega delovanja je bila ta in ta; o njem so pisali v štev. — in letniku ti in ti listi — vse na kratko, s točnimi in zanesljivimi datumi). Iz takih nekrologov bo črpal biograf snov za biografski leksikon, bo črpal podatke bibliograf in kulturni zgodovinar; taki nekrologi imajo svojo literarno vrednost in z njimi postavimo v kratkih besedah trajen spomenik pokojniku, trajnejši kakor je še tako dolg in s sentimentalnimi prizori pisan nekrolog, brez teh podatkov, preko katerega hladno preide zgodovina. Zato zadošča kot prva vest kratko oznanilo, v katerem se navede, da o pokojnikovem delovanju prinesemo še širše poročilo. Najboljše je, da za točnost podatkov jamči dopisnik s svojim podpisom. Takim nekrologom bomo vedno posvečali svojo pozornost, ni pa se treba zanašati, da bo uredništvo pisalo in iskalo podatke za take nekrologe — to je absolutno nemogoče; zato naj se nihče ne hudeje, če o tem ali onem zaslužnem tovarišu nismo ob smrti ali jubileju (ki zahteva isto obliko) poročali; to je bila stvar njegovih prijateljev, ki naj se zganejo in potrudijo ob takih prilikah.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

Štev. 3.

RAZPIS UČNEGA MESTA V KONJIŠKEM OKRAJU.

V stalno zasedenje se razpisuje učno mesto v **Vitanju**, petrazrednica, mesto učitelja.

Pravilno opremljene in kolkovane prošnje naj se pošiljajo po službeni poti dotičnemu krajnemu šolskemu svetu do **6. februarja 1924.**

Okrajni šolski svet v Konjicah,

dne 4. januarja 1924.

Predsednik: Poklukar I. r.

TEČAJI ZA STROJEPISJE IN STENOGRAFIJO.

Dne 3. februarja 1924 začnejo na državno koncesijoniranem zasebnem učilišču Legat v Mariboru zopet novi tečaji za strojepisje ter slovensko in nemško stenografijo. Tečaji trajajo 4 mesece. Vpisovanja in pojasnila v specialni trgovini s pisalnimi stroji Legat, Maribor, Slovenska ulica 7, ali pa v šolski pisarni, Vrazova ulica 4.

MARIBORSKA TISKARNA D. D.

JURČIČEVA ULICA 4. MARIBOR, JURČIČEVA ULICA 4.

priporoča sledeče v njeni založbi izišle šolske knjige in zemljevid:

M. PIRC: **Zemljepis slovenskega ozemlja**, za učence 4. razreda osnovnih šol, s 25 podobami. Cena vezani knjigi 10 Din.
M. PIRC: **Zgodovina starega veka** za višje razrede srednjih šol, druga popravljena izdaja. Cena vezani knjigi 35 Din.

PRAVKAR IZŠLO!

Ročni zemljevid sloven. ozemlja v merilu 1:600.000, izvršen v lastnem litografskem zavodu v osmih barvah, kot plastičen zemljevid za šol. uporabo. Priredil ravn. moškega učiteljčca v Mariboru M. Pirc, risal učitelj Sl. Dimnik. Cena izvodu 10 Din.

Pri večjih naročilih dobe šolsk. vodstva običajen popust v prid ubožnih učencev.